



Prvi predstavitvi monografije je na vrtu pred Pokrajinskim arhivom Koper prisluhnilo veliko ljudi.

FOTO: ANDRAŽ GOMBAČ

**KOPER** • Zgodovinarica Vlasta Beltram v dveh knjigah o narodnoosvobodilnem in socialno-revolucionarnem gibanju med Snežnikom in Slavnikom

## Kako so se uprli v Brkinih, Bistrici ...

“Za Primorsko je narodnoosvobodilno gibanje pomenilo še boj za priključitev k matičnemu narodu,” v obsežni novi knjigi poudarja zgodovinarica Vlasta Beltram. V domačem Kopru jo je predstavila na najprimernejši dan - na praznik vrnitve Primorske k matični domovini.

• **ANDRAŽ GOMBAČ**

življenjsko delo Vlaste Beltram.

Zgodovinarica **Vlasta Beltram** pod naslovom *Svet med Snežnikom in Slavnikom* in *Slavnikom med drugo svetovno vojno: narodnoosvobodilno in socialno-revolucionarno gibanje v nekdanjem brkinskem okrožju* obravnava temo, ki je pomembna in zanima mnoge, kar je dokazal že odlični obisk predstavitve na vrtu Pokrajinskega arhiva Koper, za povrh v času, ko družjenje ni dobrodošlo.

Ampak ljudstvo je prestalo že marsikaj veliko hujšega, nam govorita dve knjigi, ki ju je z upokojeno kustosinjo Pokrajinskega muzeja Koper prelistal njen naslednik **Ivan Simčič** iz Sušaka, vasi na Bistriškem, ki jo prav tako najdemo v novi monografiji.

Zbrane na prvi predstavitvi je pozdravila direktorica Pokrajinskega arhiva Koper **Nada Čibej** in pojasnila, da so se za izdajo knjige odločili, ker temelji na arhivskih virih, ki jih hranita tako njihov kakor republiški arhiv ter koprski muzej. Sad je najboljše prikaz dogajanja med drugo svetovno vojno v tedanjem brkinskem okrožju, obenem

vedati, katere družine so živele v njihovi vasi, kako se je reklo pri kateri hiši, kdaj se je kdo rodil, kdo je bil zaprt, kdo pod Italijani, kdo pod Nemci ... Škoda bi bilo, če tega ne bi zapisali in ohranili. Marsikaj je zdaj zajeto v drugi knjigi, kjer bodo bralci našli tudi člane svojih družin. Lahko so ponosni na prednike, ki so se v najhujših časih znali upreti in boriti za svoje ideale.”

Začetki Narodnoosvobodilnega gibanja (NOG) so bili tako spontani kakor organizirani, eno prvih žarišč na Primorskem je bilo v Topolcu. Na Bistriškem so delovali tigrovci, upor pa se je še okrepil, ko se je leta 1941 iz Ljubljane kot odposlanec Komisije za Primorsko pri CK KPS vrnil **Ervin Dolgan - Janez**. Pozneje je s sabo pripeljal Prvo primorsko partizansko četo, s **Karлом Maslom** pa vodil prvo diverzantsko akcijo na Primorskem, iztirjenje nemškega vlaka pri Kilovčah.

Zaradi dejavnosti partizanske enote se je okupator začel maščevati nad prebivalstvom: gorele so vasi in tudi vaščani, talce so kruto pobijali, mnogo domačinov so izgnali v internacijo ... A odporniška mreža je bila vse širša in gostejša, z nastopom zaupnika **Rudolfa Mahniča - Brkinca** pa se začne tudi pisno gradivo upora na območju, ki je bilo okupatorju zelo pomembno, na vsak način ga je hotel pokoriti.



Vlasta Beltram s svojim življenjskim delom, zajeto monografijo v dveh knjigah

FOTO: ANDRAŽ GOMBAČ

Boji so tam potekali najdlje na Primorskem, do 7. maja 1945.

Monografijo bogatijo tudi fotografije, ki jih je posnel **Dominik Maraž**, bорец Istrskega odreda iz znane bistriške fotografske družine. Njegov dragoceni fond hranijo v koprskem muzeju.

Zgodovinarica osvetljuje marsikaj, tudi fenomen partizanskega šolstva, opisuje pogumne, iznajdljive borbe, seveda tudi ženske in otroke, navede 1251 vojnih žrtev,

v drugi knjigi pa bralca spremlja skozi 114 krajev po abecednem redu, od Artviž na vrhu Brkinov do Zavrha v Vremski dolini. Vse še ni raziskano in zabeleženo, opozarja Vlasta Beltram, ki med korono ni mogla priti do nekaterih podatkov.

**Predstavitve na TV Galeja**

Odlomke iz knjige je v Koprubrala **Dragica Lipovšek**, predstavitve pa je s kitaro obogatil

**Lean Kozlar Luigi**. Zapel je tudi pesem, ki jo je napisal **Anton Ivančič - Tone Kusov** iz Javorja: “Kje so pa zdaj ti Brkini? Prazne so, prazne vasi. V borbo so šli za svobodo ...”

Predstavitve je ujela bistriška TV Galeja in posnetek prvič predvajala v soboto. Knjigi, skupaj naprodaj po 20 evrov, sta bralcem na voljo v Pokrajinskem arhivu Koper, knjigarni Libris, pivškem Parku vojaške zgodovine in ljubljanski Buči. •

**PIRAN**

## Pod tlakom ne bo dela za arheologe

• Na zahtevo in po navodilih Zavoda za varstvo kulturne dediščine je morala Občina Piran kot bodoča investitorica rekonstrukcije tlaka ulice IX korpusa v Piranu izvesti arheološko sondiranje tlaka.

Radarski sistem pod tlakom ni našel ničesar, kar bi lahko zaposlilo arheologe, pravijo na piranski občini. Za projekt so plačali 48.000 evrov, od tega je kopanje, ki so ga izvedli arheologi, znašalo 19.000, ske-



Na podlagi 42. člena Statuta Mestne občine Koper (Uradne objave št. 40/00, 30/01 in 29/03 in Uradni list RS, št. 90/05, 67/06, 39/08 in 33/18) in 6. člena Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Gledališče Koper Teatro Capodistria (Uradne objave št. 40/2003) župan Mestne občine Koper objavlja razpis za imenovanje

**direktorja javnega zavoda Gledališče Koper (m/ž)**

Več informacij o razpisu dobite na spletni strani [www.koper.si](http://www.koper.si).

In virtù dell'articolo 42 dello Statuto del Comune città di Capodistria (Bollettino Ufficiale nn. 40/00, 30/01 e 29/03 e Gazzetta Ufficiale della RS nn. 90/05, 67/06, 39/08 e 33/18) e dell'articolo 6 del Decreto sulla fondazione dell'ente pubblico Teatro Capodistria (Bollettino Ufficiale n. 40/2003), il sindaco del Comune città di Capodistria pubblica il bando di concorso per la nomina del

**direttore dell'ente pubblico**